

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่ธรรมะเพื่อสันติสุขของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษารูปแบบการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำการศึกษาโดยการสังเกตและสัมภาษณ์เจาะลึกพระสงฆ์นักเทศน์ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 15 รูป วิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูลทำการเชื่อมโยงตามหลักตรรกะควบคุมบริบทโดยใช้สถิติคือ คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยมาประกอบผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญมีอายุเฉลี่ย 61 ปี อายุพรรษาเฉลี่ย 36 ปี ประสบการณ์ในการเทศน์เฉลี่ย 29 ปี มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดนราธิวาสมากที่สุด และมีปัญหาสภาวะการเจ็บป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ลักษณะการเทศน์แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือการเทศนาในวัดเป็นการเทศน์ตามแบบฉบับของสงฆ์ และการเทศนาออกวัดซึ่งเป็นการบรรยายตามค่านิยมดั้งเดิมมีหัวข้อที่กำหนดไว้แล้ว ส่วนเวลาที่ใช้ในการเทศนาและการบรรยายอยู่ในระหว่าง 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

บทบาทการสอนของพระสงฆ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านการทำหน้าที่ของพระสงฆ์มี 4 ด้าน คือ 1) ในด้านการเทศนาสร้างความรู้/ศรัทธาในพระพุทธศาสนา พระสงฆ์จะทำหน้าที่สอนในเรื่องพุทธประวัติ หลักคำสอนที่ควรยึดถือปฏิบัติ ศิลปะและข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ และศาสนพิธีทางพุทธศาสนา 2) ในด้านการให้กำลังใจแก่ประชาชน พระสงฆ์จะมุ่งเน้นการพูดคุยที่เป็น การส่งเสริมกำลังใจ ไม่พยายามดอกล้อคิดที่ขมขื่น ให้มีสติและสมาธิในการดำรงอยู่ให้ยอมรับในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและละวางให้ได้ ไม่ยึดติดกับอดีตที่ทำให้เป็นทุกข์ 3) ในด้านการส่งเสริมความสงบสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กิจกรรมคือพระสงฆ์จะสอนประชาชนให้มีความรัก ความสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกัน ให้ทุกคนเคารพกติกาของสังคม การยึดมั่นในความดี มีสติในการใช้

ชีวิต ใช้วิธีสันติในการแก้ไขปัญหาคับ และ 4) ในด้านการเป็นผู้ช่วยเหลือด้านจิตใจประชาชน ในกรณีที่มีภาวะบีบคั้นจากเหตุการณ์ความไม่สงบ พระสงฆ์ให้ความช่วยเหลือในการเป็นผู้ให้คำชี้แนะในการช่วยเหลือตนเองให้หลุดพ้นจากความทุกข์ การเป็นที่พึ่งทางใจและให้กำลังใจ รคน้ำมนต์และให้วัตถุมงคล การให้ที่พักอาศัยชั่วคราวในวัด และการช่วยเหลือส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาล

รูปแบบการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์เพื่อสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรูปแบบหลัก ในการเทศนา 3 รูปแบบ คือ 1) การพูดเชื่อมโยงเหตุการณ์จริงมาประกอบในการเทศนา ซึ่งเป็นการเทศนาที่จะทำให้เห็นสภาพแห่งความเป็นจริงตามที่เห็น ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับเชิงเหตุและผลได้มาก 2) การยกตัวอย่างบุคคลมาประกอบการสอน เนื่องจากตัวบุคคลที่มีความดีและโดดเด่นจะทำให้เกิดการยอมรับและเลียนแบบการทำความคิดมากขึ้น ส่วนการยกตัวอย่างบุคคลที่ไม่ดีจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ไม่ดี และ 3) การอุปมาอุปไมย จะช่วยให้เกิดการเทียบเคียงจนมีความแจ่มชัดในวิธีคิดมากขึ้น สามารถแยกแยะและน้อมนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งลักษณะการเทศนาโดยทั่วไป มีทั้งการเทศนาที่เป็นไปตามแบบฉบับการเทศน์ การบรรยาย และการสนทนาได้ตอบระหว่างพระสงฆ์และผู้ที่มาขอรับคำปรึกษา

ปัญหาสำคัญในการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์เพื่อให้เกิดสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือสถานการณ์ความไม่สงบทำให้คนมาทำบุญที่วัดน้อยลง อีกทั้งคนให้ความสนใจพิธีกรรมทางศาสนามากกว่าหลักธรรมคำสอนที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอเพื่อให้สงฆ์สามารถสร้างความปรองดองและความสงบสุขในพื้นที่ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในกิจของสงฆ์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนาที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความสงบสุขในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ต่อไป

This research aims at studying Buddhist monk's roles in propagating Dhamma for peaceful living in the Southern provinces and to study forms of Dhamma propagating in the area. Data collection is done by personal observation and in-depth interviews of 15 key-informants Buddhist monks who are Dhamma preachers in the 3 Southern provinces, Yala, Pattani and Narathiwat. Data analysis is done with logical context description and descriptive statistics.

Results of the study can be summarized as follows:

The key-informants are 61 years old by average, and have been in the monkhood about 36 years, preaching experiences averagely about 29 years; most of them are natives of Narathiwat provinces. They have health problems in high blood pressure and diabetes. Their preaching can be divided into 2 categories ,i.e., preaching within a Wat, a form of traditional preaching and preaching outside the Wat - preaching along topics designated by those inviting to preach; time spent for each preaching is between 30 minutes to one hour.

There are 4 roles for the Buddhist monk in teaching people ,i.e., 1) in preaching, giving knowledge to people about Buddhist principles and having faith in Buddhism, the monk will teach about Buddhist history, practical Dhamma, Sila and other ought-to-be behavior including Buddhist rituals; 2) in boosting people's will power, the monk will talk casually to lay men who need help by not mentioning unsatisfactory past experiences, be wise and calm in living; ect. 3) in promoting peaceful living in 3 southern provinces the monk's duty is to teach people loving each other, helpful and care for others, obeying social norms, solving problems with peaceful means; 4) in boosting psychology of people facing troubles from the present situation, the teaching emphasizes self-reliant plus some magical acts, e.g., giving sacred water or amulets.

There are 3 main types of Dhamma propagating,i.e., 1) relating facts to preaching, 2) giving example of personality with successful living and 3) comparison for clearer picture.

Among significant problems found are smaller numbers of people attending Wat ceremony; people tend to uphold rituals more than Dhamma. These can be improved by strong support from the government in right direction.